

Modernisme i Noucentisme

final s. XIX inici s. XX

CONTEXT POLÍTIC

- 1873, PROCLAMACIÓ DE LA I REPÚBLICA.
-
- **1874, Cop d'estat militar.**
- **RESTURACIÓ DE LA MONARQUIA BORBÒNICA**
-
- **ESTABILITAT POLÍTICA**
-
- **A CATALUNYA,**
- **IMPULS D'ÒRGANS PROPIS DE GOVERN**

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

INDUSTRIALITZACIÓ i PROGRÉS

CANVIS

CREIXEN
ELS NUCLIS
URBANS

PRIMERES
MIGRACIONS
DEL CAMP
A LA CIUTAT

ELS DINERS
MARQUEN L'ESTIL DE
VIDA DE LA BURGESIA

MORALITAT
CONSERVADORA

CONTEXT CULTURAL

La burgesia entén
l'art com a
mercaderia

Els artistes rebutgen aquesta
deshumanització de la societat

RUPTURA ENTRE ARTISTA I SOCIETAT

ART NOUVEAU

MODERNISME

APARICIÓ A EUROPA DE DIVERSOS
MOVIMENTS ESTÈTICS AMB EL DESIG
DE MODERNITZAR LA CULTURA

MODERN STYLE

JUGENDSTIL

CONTEXT LINGÜÍSTIC

**POMPEU FABRA
INICIA EL
PROCÉS DE
SISTEMATITZACIÓ
DE LA LLENGUA CATALANA**

CONTEXT LITERARI A CATALUNYA

DOS MOVIMENTS LITERARIS SUCCECIS

MODERNISME

1893 - 1911

NOUCENTISME

1906 - 1923

VOLUNTAT COMÚ DE
MODERNITZAR LA CULTURA CATALANA

PERÒ

PLANTEJAMENTS DIFERENTS

Modernisme

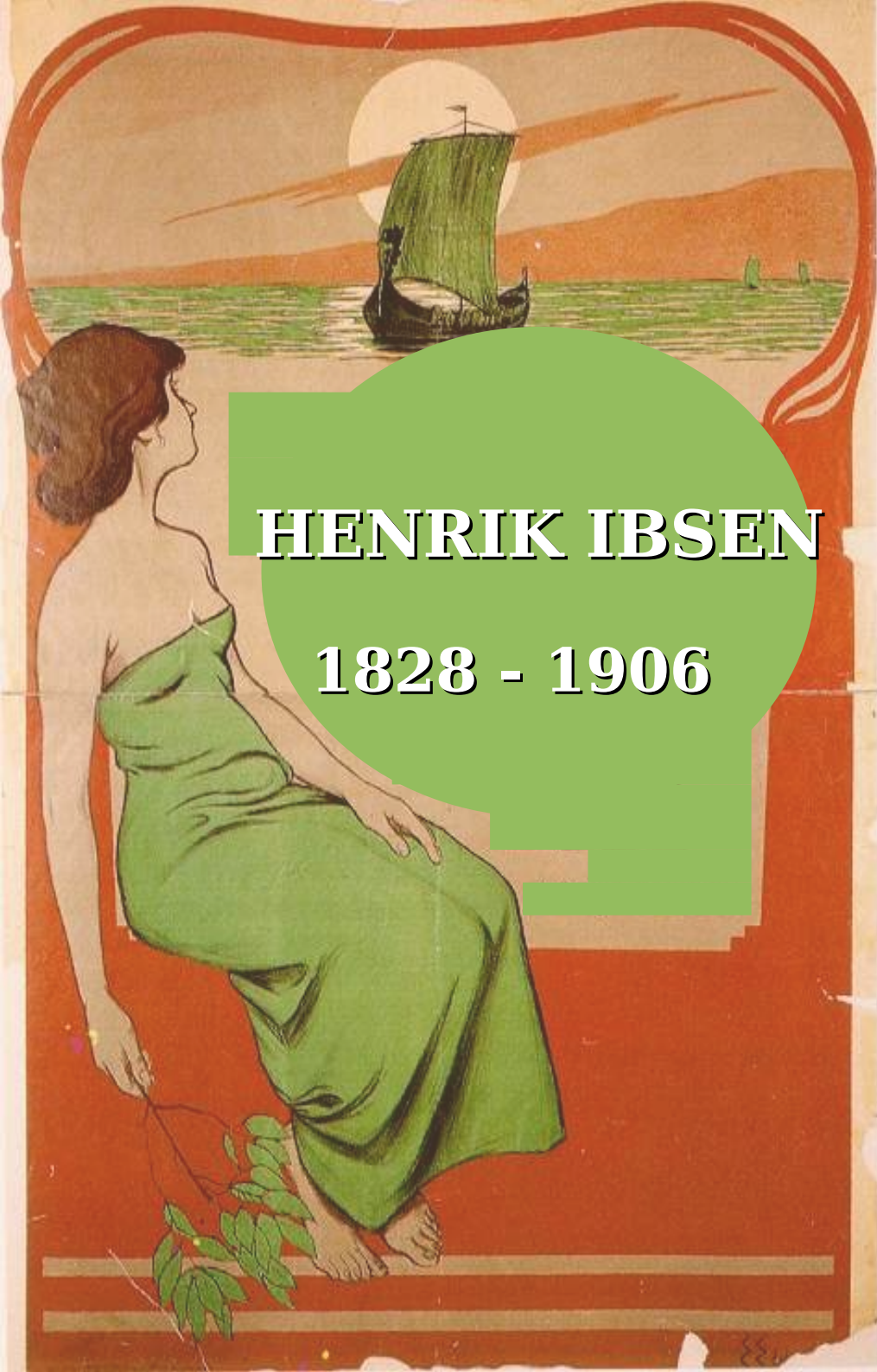

A finals del XIX els modernistes volen obrir Catalunya a Europa.

Volen tot el que sigui modern, només pel sol fet de ser-ho.

Volen trencar amb la Renaixença, que ells consideren endarrerida.

Volen transformar la cultura catalana en moderna, nacional i europea.

HENRIK IBSEN

1828 - 1906

Gran dramaturg del seu temps i l'iniciador del teatre modern.

Va influir d'una manera especial els **modernistes** catalans.

Un enemic del poble 1882

Drama que reflecteix la societat de l'època.

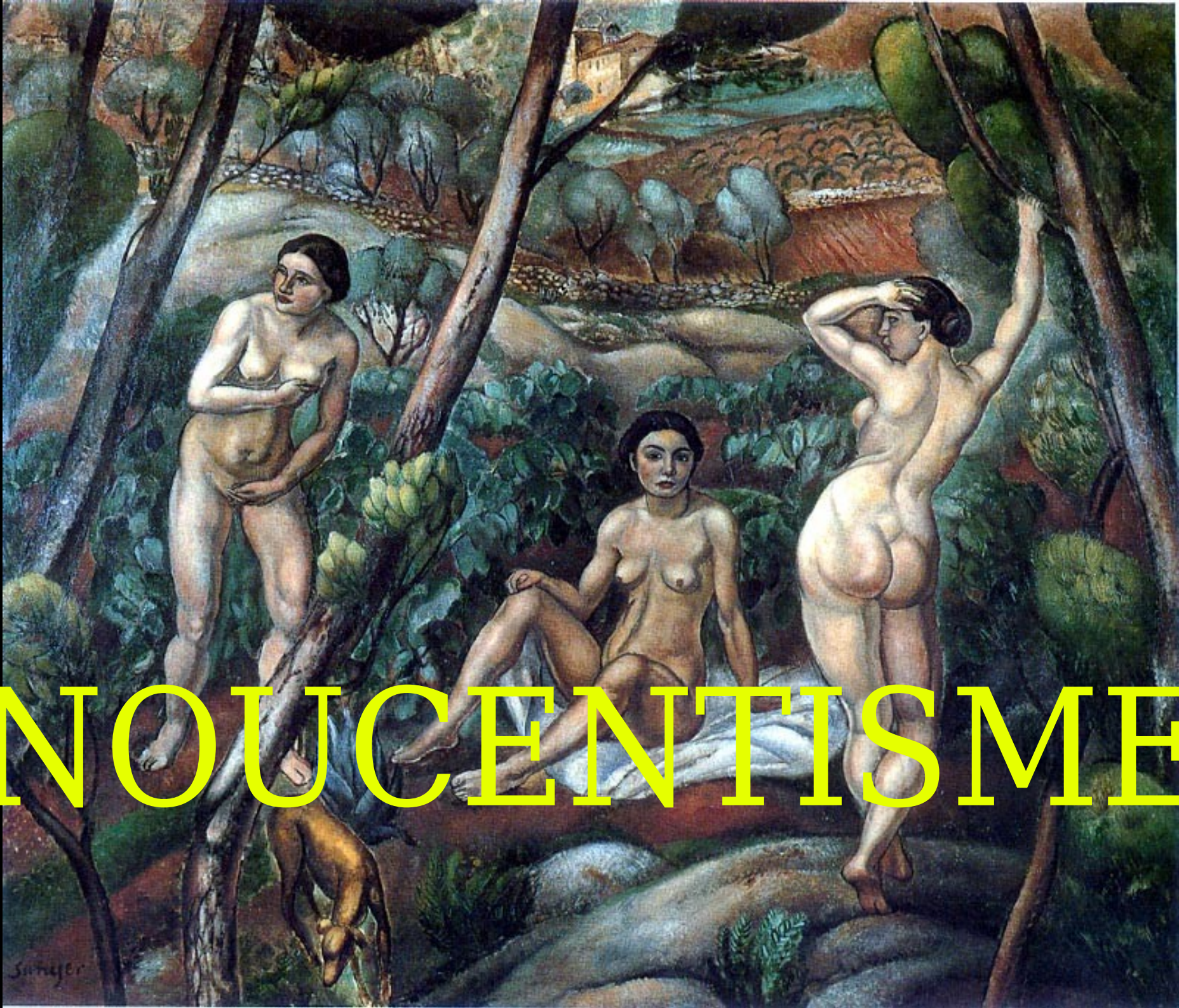
El doctor Stockmann, denuncia que les aigües del balneari, font principal d'ingressos al poble, esdevenen un problema per la salut.

Els habitants del poble intenten amagar aquesta veritat i així aconseguixen que aquest fet només es quedi amb una denuncia del solitari doctor davant de tot un poble.

L'obra acaba amb el judici del doctor Stockmann. Això comporta que ell i la seva família se'n hagin d'anar del poble.

En *Folkefiende*

NOUVEAU CENTISME

El Noucentisme portà a terme tots els objectius que s'havien proposat els modernistes.

Implicant-se en les institucions i la política de la Mancomunitat.

Això comportà l'obligació de defugir els idealismes, extremismes i valors que s'oposessin a la classe burgesa dirigent.

I els va permetre de professionalitzar-se com a escriptors.

MODERNISME	NOUCENTISME
Diferències	
Literatura d'ambientació rural	Es propicia el tema urbà
Espontaneïtat (teoria de la paraula viva, Joan Maragall)	Lluita contra aquesta espontaneïtat
[Influència del Romanticisme] caos	ordre [Retorn al classicisme]
natura	cultura
ruralisme	ciutadania
mística	raó
indefinició	claredat
Coincidències	
Impuls d'intervenció de la política en cultura	
(regeneracionisme)	(Prat de la Riba)
Esperit d'uropeïtzació	
Afany per la fixació ortogràfica	

EL MODERNISME

Què és?

És un **moviment artístic** que es proposa la **renovació** de totes les arts: arquitectura, pintura, escultura, música, literatura i arts decoratives.

El Modernisme català se situa al tombant de segle: comprèn el període que va del 1893 al 1911.

ed. CRUÏLLA

PRETÉN

Què pretén?

- Modernitzar la societat catalana, que viu ancorada en el passat.
- Transformar la cultura catalana, tradicional i regional, en una **cultura moderna** i nacional.
- Obrir la cultura catalana als nous corrents europeus del moment.
- Sistematitzar la llengua per convertir-la en vehicle eficaç d'expressió.

ed. CRUÏLLA

ES DIFON

Com es difon?

A través de:

- **diaris i revistes** com *L'Avenç*, *Joventut* i *Catalònia*, que difonen les idees del moviment i les obres dels autors europeus;
- les **festes modernistes** de Sitges, on es realitzen activitats culturals (exposicions, concerts, teatre, certàmens literaris...) que donen a conèixer els corrents europeus i les produccions autòctones.

ed. CRUÏLLA

Com es diversifica?

Cal distingir dues tendències:

- El **regeneracionisme**. És la dels artistes que entenen l'art com un instrument per canviar la societat; rebutgen el conservadorisme burgès i creuen que l'artista s'ha de comprometre a treballar per una renovació col·lectiva.
- L'**esteticisme**. Hi pertanyen els artistes que pensen que l'art no és un instrument al servei de res, sinó que té un valor per ell mateix. És l'art per l'art, l'art com a valor suprem i com a destí. Els esteticistes viuen com a bohemis, dedicats només a la creació artística.

DIVERSIFICACIÓ

Com es manifesta en la literatura?

Poesia

És considerada la forma més pura de creació artística. Va rebre influència de diversos corrents europeus de caràcter romàntic.

Joan Maragall, Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover.

Com es manifesta en la literatura?

Poesia

És considerada la forma més pura de creació artística. Va rebre influència de diversos corrents europeus de caràcter romàntic.

Joan Maragall, Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover.

Com es manifesta en la literatura?

Poesia

És considerada la forma més pura de creació artística. Va rebre la influència de diversos corrents europeus de caràcter romàntic.

Joan Maragall, Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover.

Narrativa

La novel·la modernista planteja el conflicte entre individus idealistes i una societat que no els comprèn. Hi domina la temàtica rural.

Raimon Casellas, Prudenci Bertrana, Joaquim Ruyra, Víctor Català, Josep Pous i Pagès.

Teatre

El dramaturg Adrià Gual renova l'escena catalana seguint els corrents europeus. El teatre català reflecteix els models regeneracionista i esteticista.

Santiago Rusiñol, Adrià Gual, Joan Puig i Ferrer, Ignasi Iglésias.

Tendència regeneracionista:

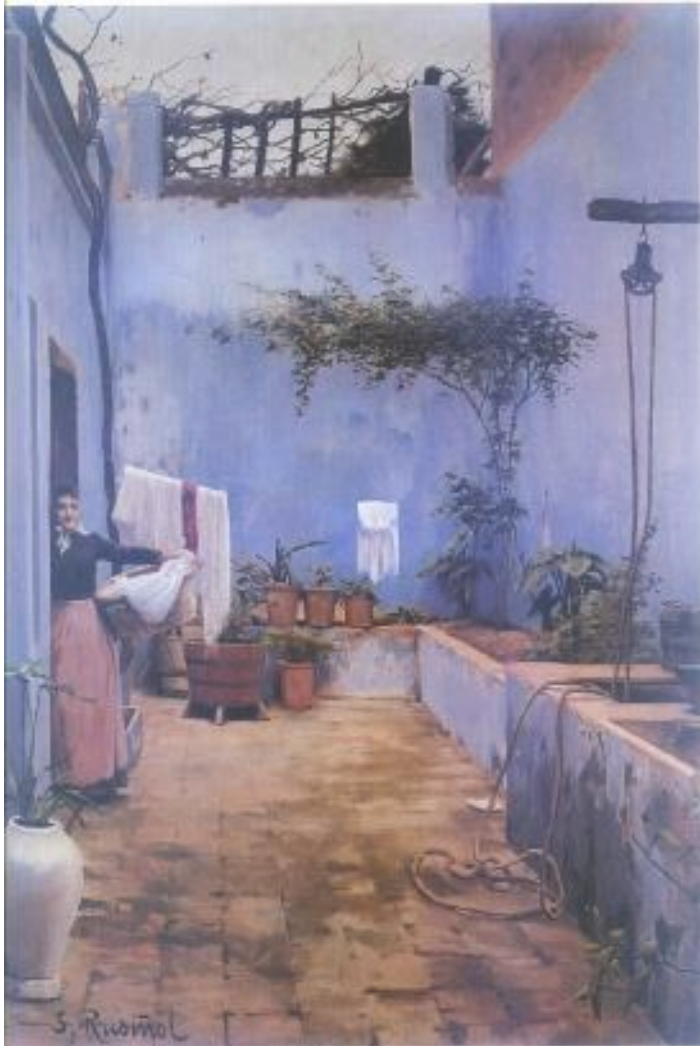
consideraven que el teatre havia de servir per conscienciar el públic dels problemes socials i, alhora, per poder transformar la societat.

Autors: Joan Puig i Ferrer i Ignasi Iglésias.

EL TEATRE

Tendència simbolista: pretenen de reflectir la realitat a través del símbol. Es representa per personatges idealitzats que sovint encarnen estats d'ànim.

Autors: Santiago Rusiñol i Adrià Gual.

Les obres solen plantejar conflictes entre l'artista i la societat a través de personatges marginats influïts pel medi que els envolta.

Els personatges lluiten intentant transformar l'ambient que els aïlla, però sempre fracassen.

Novel·listes :

- *Víctor Català, pseudònim de l'escriptora **Caterina Albert**. Solitud*
- ***Raimon Casellas**. Els sots feréstecs*
- ***Josep Pous i Pagès**. La vida i la mort de Jordi Friginals*
- ***Prudenci Bertrana**. Josafat...*

NARRATIVA

Gairebé tots els poetes modernistes varen seguir els passos de **Joan Maragall**.

Defensaven una poesia espontània, de forma no massa acurada.

Tractaven temes referits al paisatge, la natura, les llegendes tradicionals, amb un to molt vital i exaltat.

NOUCENTISME

Què és?

El **Noucentisme** és un moviment cultural que vol impulsar la **modernització** de Catalunya amb el suport de les institucions. Contraris als postulats modernistes, els artistes i pensadors noucentistes defensen un retorn a la mesura i les **normes clàssiques**. Comença l'any 1906 i acaba el 1923.

* **EUROPEISME**

* **POSSIBILISME.** Ni evolució ni revolució. Acció reformadora.

* **PRAGMATISME.** Objectius a curt termini i rebuig a l'idealisme.

* **MODERANTISME**

* **CLASSICISME** com a garantia ideològica. Revisió del passat.

* **ARBITRARISME.** Respecte a les normes.

* **IMPERIALISME.** Èmfasi en els components culturals i rebuig del terme “nacionalisme”, mal vist a Madrid.

* **RACIONALISME.** Ordre, control i mesura. Civilisme o civilitat

DEFENSA

- L'acció dels dirigents polítics, basada en l'impuls de la cultura, per construir una Catalunya ideal.
- El compromís i la col·laboració dels intel·lectuals en el programa polític i cultural.
- La Catalunya urbana per sobre de la rural. La ciutat, àmbit de la burgesia i del poder, s'estableix com a model de la Catalunya civil que es vol construir.
- La raó, l'ordre (i no el caos), el seny (i no la rauxa), l'esforç (i no la inspiració), la llum, l'equilibri...

ES BASA:

- En l'educació i la creació d'institucions com l'Institut d'Estudis Catalans (1907); la Biblioteca de Catalunya (1914); l'Escola Industrial (1904); l'Escola de Bibliotecàries (1915); l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana (1914).
- En l'impuls de la **indústria editorial**, que es manifesta en l'aparició d'editorials i d'un gran nombre de publicacions.
- En la **normativització de la llengua**. Pompeu Fabra estableix les normes lingüístiques del català a través de dues obres cabdals: les *Normes ortogràfiques* (1913) i el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932).

Poesia	Narrativa
<p>És el gènere més destacat; segueix els models clàssics i busca la perfecció formal. Els poetes noucentistes creuen en l'obra ben feta, i pensen que «el poeta no neix, es fa». La ciutat, l'admiració per l'antiguitat grega, la natura humanitzada i dominada per l'home... són alguns dels temes tractats.</p>	<p>Les idees en què es va basar el moviment noucentista van ser exposades per Eugeni d'Ors en un seguit d'articles periodístics, anomenats <i>Gloses</i>, que va publicar el diari <i>La Veu de Catalunya</i>. Les novel·les d'Ors també reflecteixen la ideologia noucentista.</p>
<p>Josep Carner, Guerau de Liost, Josep M. López Picó, Maria Antònia Salvà.</p>	<p>Eugeni d'Ors.</p>

Josep Carner

Príncep dels Poetes

- Col·laborador de l'IEC

Col·laborador de *La Veu de Catalunya*

Diplomàtic { Gènova
Costa Rica
Le Havre
Beirut
París
Mèxic
BRUSEL·LES

poesia

prosa

teatre

ironia

tendresa

joc

reflexió

PRETEXT

POEMA

Diverses etapes en la seva producció poètica

L'aprenentatge: el Modernisme 1896-1905

Professionalització: el Noucentisme 1906-1921

Descoberta del simbolisme 1921-1939

Poesia metafísica 1939-1970

L'aprenentatge:

el Modernisme 1896-1905

narració, conte, poesia i teatre
actituds antimodernistes

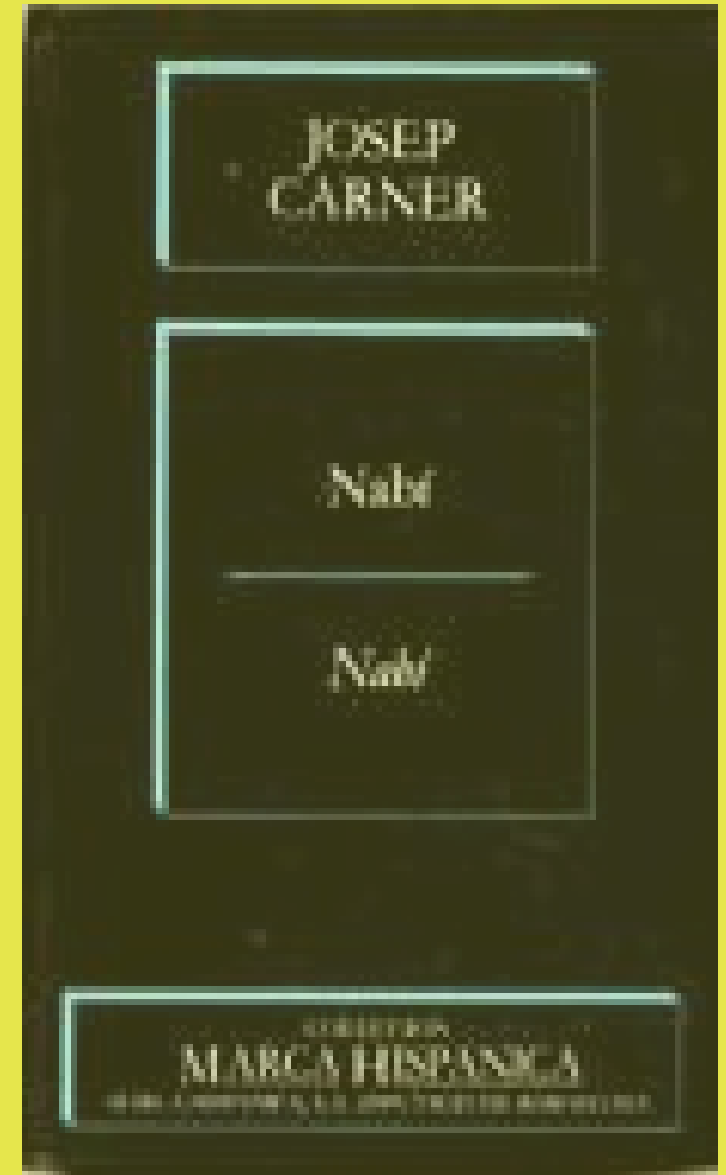
ideologia modernista:
el poeta en conflicte amb la societat

El llibre dels poetes (1904)

Poesia metafísica 1939-1970

- 1941   temàtica religiosa
- *Nabí*
  - enyorament de la pàtria
  - paper de l'ésser humà en el món...
- *Jonàs*   Poema narratiu
estructurat en 10 cants
- *Nínive*

Carner assumeix tota la **tradició catalana**
(culta i popular)
i tots els **moviments europeus**

- Carner ha enriquit la llengua amb
- **uns 3000 mots:**
  - ✓ arcaïsmes,
  - ✓ estrangerismes
  - ✓ dialectalismes
- seguint els procediments propis de la llengua (composició, prefixació i parasíntesi)